

Chistiona su Sardu!

Letzione N.21

Una proposta

Sos ordinales

Ordinales

I	<i>su de unu, primu</i>
II	<i>su de duos/duas, segundu/segunda</i>
III	<i>su de tres</i>
IV	<i>su de bator</i>
V	<i>su de chimbe</i>
VI	<i>su de ses</i>
VII	<i>su de sete</i>
VIII	<i>su de oto</i>
IX	<i>su de noe</i>
X	<i>su de deghe</i>
XI	<i>su de ùndighi</i>
XII	<i>su de dòighi</i>
XIII	<i>su de trèighi</i>
XIV	<i>su de batòrdighi</i>
XV	<i>su de bìndighi</i>
XVI	<i>su de sèighi</i>
XVII	<i>su de degnessete</i>
XVIII	<i>su de degheoto</i>
XIX	<i>su de deghennoe</i>
XX	<i>su de binti</i>
XXI	<i>su de bintunu</i>
XXII	<i>su de bintiduos/bintiduas</i>

XXIII	<i>su de bintitrès</i>
XXIV	<i>su de bintibator</i>
XXV	<i>su de bintighimbe</i>
XXVI	<i>su de bintisès</i>
XXVII	<i>su de bintisete</i>
XXVIII	<i>su de bintoto</i>
XXIX	<i>su de bintinoe</i>
XXX	<i>su de trinta</i>
XXXI	<i>su de trintunu</i>
XL	<i>su de baranta</i>
L	<i>su de chimbanta</i>
LX	<i>su de sessanta</i>
LXX	<i>su de setanta</i>
LXXX	<i>su de otanta</i>
XC	<i>su de noranta</i>
C	<i>su/sa de chentu</i>
CI	<i>su/sa de chentu e unu</i>
CC	<i>su/sa de dughentos/as</i>
CCC	<i>su/sa de treghentos/as</i>
CCCC	<i>su/sa de batorghentos/as</i>
D	<i>su/sa de chimbighentos/as</i>
DC	<i>su/sa de seschentos/as</i>
DCC	<i>su/sa de setighentos/as</i>
DCCC	<i>su/sa de otighentos/as</i>
CM	<i>su/sa de noighentos/as</i>
M	<i>su de milli</i>
X	<i>su/sa de unu millione</i>
M	<i>su/sa de unu milliardu</i>

Su congiuntivu esortativu

Petzi in sas segundas persones de sa forma positiva, singulare e plurale, s'imperativu tenet formas distintivas. Pro sas àteras persones s'imperativu impreat sas matessi formas de su congiuntivu presente e custu cheret nàrrere fintzas chi intre congiuntivu e imperativu b'at una "parentela" de significadu.

Custu usu particolare de su congiuntivu pro apretare a fàghere un'atzione est mutidu congiuntivu esortativu, in sa forma positiva, e congiuntivu esortativu negativu, o proibitivu, in sa negativa:

Non mandighemus pizza! Diat èssere mègius a còghere bistecas cun patata frissa.

Bastat a pèrdere tempus! Andemus a agiuare in coghina!

Andemus ca mi nch'ando

A sa parte! Ajò, setze-ti e màndiga cun nois!

In custu s'esempru de subra prus chi un'òrdine est unu cumbidu, a diferèntzia de s'esempru de suta:
Màndiga e tziti!

In ambos casos sas formas verbales sunt distintivas de s'imperativu.
Pro sa forma negativa s'impreant sas pròpiu formas de su congiuntivu:
No ochias! Non fureis! Non contes fàulas!

Lèssicu

còghere, cundire, iscolare, colare, buddire, callentare, maghinare, cariare, pasta, petza, insalada, frùtora, dures

andare, bènnere, mòvere, colare, falare, artziare, pigare, atraessare, cùrrere, caminare

caddu, màchina, postale, aèreu, trenu, a pee

giogos, mùsica, cuntzertu, festa, pichetada, ispàssiu